

Večernik

Leto IV. (XI.), šte. 91

Maribor, torek 22. aprila 1930

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasi po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Zadnja seja

DANES JE BILA V LONDONU NA ZADNJI PLENARNI SEJI PODPISANA POGODBA O OMEJITVAH OBOROŽEVANJA NA MORJU.

LONDON, 22. aprila. Včeraj popoldne so imeli glavni delegati londonske pomorske razorožitvene konference sejo, kateri je prisostvoval tudi ministrski predsednik Macdonald, ki se je ravno vrnil z velikonočnega dopusta. Italijanski zunanji minister se je radi bolezni opravičil. Nato je sledilo čitanje pogodbe, ki je šla potem po odobritvi voditeljev delegacij takoj v tisk.

Davi se je vršila v palači St. James zadnja plenarna seja delegatov peterih pomorskih velevlasti, da se podpiše pogodba o omejitvah oboroževanja na morju. Za Francijo sta podpisala pogodbo zunanji minister Briand in mornariški minister Doumesnil, ki sta prispela v London včeraj popoldne. Francoski

ministrski predsednik Tardieu, ki je preobložen s parlamentarnim delom, ni mogel prisostvovati zadnji seji londonske konference in se je zato Macdonaldu pismeno opravičil.

Zadnja seja londonske konference je pričela s kratkim nagovorom ministrskega predsednika Macdonalda, ki je opisal razvoj konference in njene rezultate ter izrazil nado, da se bodo še nerešena vprašanja razčistila z meddržavnimi pogajanjmi, da se v bližnji bodočnosti učvrsti svetovni mir na morju. Nato so imeli še glavni delegati peterih pomorskih velevlasti kratke govore, nakar je sledil podpis pogodbe. Pogodba je bila podpisana točno ob 12. uri ter ima 26 členov in obstoji iz 6—7.000 besed.

Sporazum med češkoslovaško in madžarsko

PRAGA, 22. aprila. Češkoslovaški tiskovni urad poroča: Konferenca za ureditev vprašanja vzhodnih reparacij je delala tudi o velikonočnih praznikih. Po dolgotrajnih pogajanjih je bil dosežen z Madžarsko sporazum, ki se strinja s stališčem praške vlade. Pogodba bo podpisana že v nekaj dneh.

Incident pri Parkanyu

BUDIMPEŠTA, 22. aprila. Današnji listi se obširno bavijo z madžarsko-češkoslovaškim mejnim sporom, ki se je pripetil na obmejni postaji Parkany. 95 madžarskih železniških uradnikov je napravilo pod vodstvom ministrskega tajnika Töröka za Veliko noč izlet v inozemstvo. Ko je vlak zapustil Madžarsko in prispel na Češkoslovaško, so pričeli uradniki nenadoma prepevati madžarske šovinistične pesmi, nakar so Čehi vlak ustavili, aretirali Töröka, ostale pa pustili naprej. Madžarsko zunanje ministrstvo je že napravilo v Pragi vse potrebne korake za izpustitev aretiranega Töröka.

Težavna aretacija nevarnega komuniste

CETINJE, 22. aprila. Včeraj je bil v Ceklinu v Crnigori aretiran glasoviti komunist Marko Mašanović, ki je svoječasno pobegnil v inozemstvo in ga tudi zagrebška policijska direkcija zasleduje s tiralicom. Aretacijo je izvršil policijski uradnik Bošković z dvema orožnikoma. Mašanovića so zalotili in aretirali v hiši

in svojo voljo, da o sebi in o svojih potrebah sam vodi računa, hoče pa tudi enkrat za vselej najodločneje zavrniti vse napade in očitke, češ, da hrvatski kmet ne ljubi svoje domovine in svojega kralja. Narod si hoče sam pomagati in kralju reči polno resnico. Bo to največja deputacija, kar se jih je kdaj poklonilo kralju, pa tudi najnamenitejša, ker gre h kralju s pozitivnim programom hrvatskega kmečkega naroda v duhu velikih besed pokojnega Stjepana Radića po katastrofi od 20. jun. 1928: »Ostaneta samo še — narod in kralj...«

Ušoda je hotela, da se skoro istočasno — dne 24. tm. — pričinja v Beogradu proces proti zagrebškim atentatorjem in

njihovim posrednim ali neposrednim podpornikom. Med slednjimi je obtožen tudi dr. Maček, bivši podpredsednik HSS. V koliko je tudi on kriv in ali je sploh kriv, bo razprava jasno pokazala. Ako je kriv, bo moral nositi tudi vse posledice svoje nepremišljenosti. Nedvomno pa bo tudi ta proces znatno pripomogel k razčiščenju in razbistrenju pojmov in mišljenja med hrvatskim kmečkim narodom in v njem še bolj utrdil ono strujo, ki je za pozitivno in konstruktivno sodelovanje Hrvatov v narodni in državni zajednici na kulturnem, socialnem in gospodarskem polju v duhu izjave, ki jih bo danes kralju podala zgodovinska hrvatska deputacija.

Dom Rdečega križa v Guštanju

Mežiška dolina, oblagodarjena z naravnimi zakladi, je pokrajina predvsem rudarskega in industrijskega značaja. Skozi stoletja je bila kot del avstrijske Koroške v območju gospodarsko močnejšega naroda, ki mu je domače slovensko prebivalstvo robotalo in si s trdim delom v rudnikih in tvornicah služilo svoj borni kruh. Narodno zavest v širših slojih je prebudila šele prevratna doba, ko je ta predel sedanje Koroške pripadel naši državi. Osnovale so se razne prosvetne in telovadne organizacije, ki danes kljub neugodnim socialnim in gospodarskim razmeram še dokaj povoljno delujejo, dasi se morajo še vedno boriti z nebriznostjo dela našega prebivalstva.

Pred 5 leti se je ustanovil v Guštanju, v najvažnejši postojanki Mežiške doline, krajevni odbor Rdečega križa, ki mu je pripadla važna vloga v humanitarnem pogledu. Nadel si je nalogo, da spravi v svoj delokrog vse družabne sloje z izločitvijo vseh političnih in strankarskih ozirov. Tega načela se je držal od vsega početka in zato mora beležiti lepe uspehe svojega dela. Pred leti je priredil higijensko razstavo, ki jo je posetilo skoro vse prebivalstvo Mežiške doline: vršilo se je predavanje o negi dojenčkov, o zdravju in bolezni, predvajali so se filmi o higijeni, opravila sta se dva tečaja za davanje prve pomoči. Ob jesenski poplavi leta 1926 je guštanski krajevni odbor Rdečega križa iz svojega razdelil prizadetim 5000. Din ter je s tem darilom razblijnil med priprostimi prebivalstvom razširjeni predosedek, kakor da je Rdeči križ le vojna organizacija. Leta 1927 si je nabavil lastni reševalni avtomobil za 100.000 Din. Ta avto je do danes posredoval že v več ko 200 primerih ter je prevozil v svoji humanitarni službi že nad 10.000 km. Med ponesrečenci (rudarji, tvorniškimi in kmetijskimi delavci), ki jih je blo treba prepeljati v bolniško oskrbo (v Slovenjgradec, Maribor, Ljubljano), je vsaj 50 oseb, ki jim je naglica prevoza in spretnost samaritanskega osebja rešila življenje.

Guštanski krajevni odbor pa si je zastavil še višje cilje za svoje delo: hoče si zgraditi svoj Dom Rdečega križa. Kupil si je stavbišče, a zdaj je započel veliko akcijo za nabiranje stavbnega fonda. V domu bodo dobile bolniško oskrbo osebe, ki nimajo domače oskrbe, v domu bo javna kopalnica, oprema za prvo pomoč, soba za predavanja itd. V domu bo nastanjena izvežbana bolniška sestra. To bo dom človekoljubja in higijenske prosvete, prva zgradba Rdečega križa v Sloveniji.

Nad vse agilni krajevni odbor zbira sedaj sredstva, da bi mogel svoj vzvišeni načrt čimprej oživotvoriti. Društvom in osebam razpošilja nabiralne pole s prošnjo, da na izviren način nabirajo gradbenih sredstev za ta dom. Vsaka polja obsega po 300 predalčkov, kar pomeni 300 opek po 1 Din. Krajevni odbor guštanski bo sam prispeval letno po 30.000 Din, kar bi vrglo v 3 letih 90.000 Din. Stalni dohodki krajevnega odbora izvirajo iz lastnega potovalnega kinopodjetja in iz krajevnih prireditvev. To vse pa še ne zadostuje, da bi mogli ob svojih sredstvih postaviti dom.

Ljubljanski oblastni odbor Rdečega križa si šteje v svojo humanitarno dolžnost, da započeto stavbno akcijo guštanskega Rdečega križa vsej naši javnosti najtopleje priporoča in vse, ki nabiralne pole prejmejo, najljubše prosil, da jih donirajo.

Historična deputacija

hrvatskega naroda stopa danes pred kralja. Nad 1500 delegatov iz vseh pokrajin, kjer žive Hrvati, po ogromni večini kmetje, so se odločili, da stopijo pred kralja, da se mu poklonijo, da mu izrečejo zahvalo, ker je s svojo modro odločitvijo preprečil politične trzavice, ki so vasi in kmetu prinašale samo škodo, ter da ga obenem zaprosijo, naj bi po možnosti uslišal upravičene želje hrvatskega kmečkega naroda.

Dogodek, ki je v resnici zgodovinske važnosti, je pomemben iz raznih ozirov: predvsem radi tega, ker bodo v deputaciji, ki se kralju pokloni, sami predstavniki bivše Radićeve ali Hrvatske seljačke stranke, ki je bila vodilna in edino odločilna v političnem življenju hrvatskega naroda. Vodil bo deputacijo bivši podpredsednik HSS in bivši predsednik kluba strankinih poslancev v Narodni skupščini, 60letni Karlo Kovačević, ki je več ko 30 let sodeloval s pokojnim Stjepanom Radićem pri organiziranju hrvatskega kmečkega naroda. Tudi bo v deputaciji večina vseh bivših poslancev HSS. To je nedvomno važen dogodek. Zakaj še so nam živo v spominu dogodki zadnjega desetletja: kako je politika hrvatskega naroda plovila v ekstremih republikanstva in samohrvatstva in kako težka je bila borba med idejo državne edinstva in separatističnimi tendencami, ki so se pojavljale kot nujna posledica razgrete atmosfere; kako so razni najeti in plačani elementi zlorabljali lahkovernost hrvatskega kmečkega naroda za svoje špekulacije ali celo za špekulacije inozemstva, in kako so ga uporabljali kot orodje v borbi proti edinstvu države.

V dobi po 6. jan. 1929 so se ti elementi najprej potuhnili, na to pa deloma zbežali v inozemstvo in od tam počeli znova svoje rovarsko delo, deloma pa doma inscenirali dogodke, ki so s krvjo pisani v zgodovino hrvatskega naroda: krvavi atentati brezvestnih in neodgovornih elementov so bili plod tega dela. Ogromne mase hrvatskega kmečkega naroda pa so brez pravega vodstva ostale tope in čakale. Šele v drugi polovici lanskega leta so prišli voditelji končno do zavesti. Dočim pa se je velik del radićevske inteligence, sami bivši frankovci, ki so prišli v stranko iz oportunističnih razlogov, razpršil, so vzeli novi kmečki pokret v roke kmeti seljaki sami, nečak Stjepana Radića Ivan Radić, razni bivši kmeti poslanci Radićeve stranke in drugi ugledni kmeti možje. Stopili so na edino pravo pot pozitivne in konstruktivne politike v duhu državnega in narodnega edinstva, kakršno je inavguriral kralj s svojim manifestom od 6. jan. 1929, in v duhu gospodarskega dela, ki se je pričelo na podlagi smernic tega manifesta. In že pred kakima dvema mesecema so pričeli tudi priprave za veliko zgodovinsko deputacijo, ki naj imenom hrvatskega kmečkega naroda stopi pred svojega kralja in lice v lice z njim rešuje razne važne in nujne zadeve celokupnega kmečkega stanu in celega naroda. Hrvatski kmet hoče na ta način pred vsem svetom dokumentirati svojo sposobnost

Južna Italija in fašistični režim

VLOGA SEVERNE ITALIJE V ITALIJANSKI ZGODOVINI. — MOČ FAŠIZMA IN JUŽNA ITALIJA. — NEVAREN RAZVOJ AUTAGONIZMA.

Italijanski fašizem je nastal v severnih pokrajinah, kakor so v severnih pokrajinah nastali tudi vsi drugi važni italijanski politični pokreti, od časa zedinjenja do fašistovskega pohoda na Rim. V Piemontu je dozorela misel združene Italije, v Milanu je bilo rodišče italijanskega socialističnega pokreta in tudi populari so idejno izšli od tam. Vse to pa postane takoj razumljivo če pomislimo, da je italijanski sever bil zaradi osvežujočega križanja najrazličnejših ras telesno in duševno vedno visoko nad degeneriranim, kulturno zaostalim in duševno manj vrednim jugom. Zato so severni Italijani tudi vedno bili glavni nosilci italijanske kulture, znanosti, umetnosti, politike in gospodarstva. Kakor pa je tedaj tudi fašizem prišel iz severa, tako je značilno zanj, da si severa nikdar ni mogel prav osvojiti. Severni Italijani so preveč svobodoljubni in demokratični, da bi se bili mogli idejno ogreti za diktaturo, absolutizem in naselje. Zato je med njimi največ resnih nasprotnikov Mussolinija in iz njihovih vrst se rekrutira največji odstotek političnih izseljencev.

Neverjeten uspeh pa je dosegel fašizem v južnih pokrajinah, med ljudstvom, ki je bilo politično navadno vedno na strani tistega, ki je v Rimu odločal in ki je mogel južni Italiji nuditi kolikor toliko možno eksistenco. Zato se je pa tudi zgodilo, da je fašizem položil vse težišče svoje moči na južne pokrajine, ki so si kmalu znale priboriti prvo besedo v stranki. In danes odloča v italijanskem fašizmu skoraj izključno samo jug. Južni Italijani so na vseh najvažnejših položajih in iz njihovih vrst se rekrutira ogromna večina milice in policijskih organov. Ker pa imajo tako v svojih rokah vso stranko in njen aparat, je razumljivo, da izkoriščajo to okolnost v svoj prid povsod, kjer le morejo. V zadnjih par letih so te svoje težnje tako zelo uveljavili, da so pri vseh novih imenovanjih, namestitvah, zaposlitvah itd. vedno prvi ali skoraj sami. Severni Italijan se danes pod fašizmom skrajno težko uveljavi.

Ta absolutna zmaga južne Italije v fašizmu pa ima tudi silno kvarne posledice. Prvič že zaradi tega, ker južnjaki nikakor ne morejo kulturno in idejno dosegati severnjakov, drugič zaradi tega, ker se severna Italija tako vedno bolj od-

bija od fašizma in hote ali nehote sili v opozicijo. In končno zaradi tega, ker ruši vse gospodarske in socialne temelje, na katerih je bila doslej zgrajena severna Italija kot najvažnejša državna polovica. Posledice nadvlade južne Italije v fašizmu pa naposled bridko čuti tudi naše Primorje. Čuti jih v dvojnem oziru, v političnem in v socialnem. V političnem za to, ker je manj kulturne oblasti vedno bolj sirov in brezobziren kakor kulturno višje stoječ, v socialnem pa zato, ker južni Italijan vsled mnogo manjših zahtev povsod izpodriva domačina.

Tako je pritok južnih Italijanov na Primorsko že skoraj docela izpodrnil vse domače delavstvo in nameščenstvo in pri tem silno znižal zaslužek. Za delo, za katero je zahteval tržaški italijanski ali slovenski delavec 20 do 25 lir na dan, zahteva južni Italijan le polovico ali še manj. S tem zaslužkom pa ne le da preživlja samega sebe, ampak pošilja prihranke tudi še svoji družini. Za pravilno ilustracijo naj služi n. pr. to, da brezposelni delavci iz Južne Italije, ki dobiva v Trstu dnevno 6 lir podpore, le dve liri porabi zase, dočim ostale 4 pošlje domov. Vse to pa je mogoče samo zato, ker se zadovolji z vsako hrano in je srečen, če je enkrat na dan. Zato naših ljudi in tudi prejšnjih avstrijskih in sploh severnih Italijanov ne more razumeti in se zgraža nad tem, da se hočejo trikrat na dan najesti. Da je pa pri tem njegovo delo manj vredno, je povsem razumljivo.

Tako polagoma južni Italijani izpodrivajo domače delovne moči na severu in dan za dnem pridobivajo tudi na absolutni moči v fašizmu. Vsega tega se pa Mussolini dobro zaveda in vé tudi, da mu s te strani preti največja nevarnost, saj je tudi zadnji atentat na »Popolo di Trieste« bil pravzaprav le prvi zunanji znak odpora proti prevladi južne Italije; pomagati si pa ne more. Če bi proti temu nastopil, bi si sam podrli temelje, na katerih stoji vsa njegova politična stavba. Če bo tedaj prišlo kdaj do zloma fašizma, bo ta zlom prišel iz odpora severne Italije in najbrže iz lastne fašistične opozicije, ki dan za dnem bolj narašča in se njena eksistenca čuti že povsod, čeprav je na videz še vse mirno.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Torek, 22. aprila. Zaprt.

Sreda, 23. aprila ob 20. uri »Caričine Amazonke«, ab. B.

Četrtek, 24. aprila ob 20. uri »Herman Celjski«, ab. C. Kuponi.

Iz gledališča. V sredo, 23. tm. se bo vršila prva repriza najboljših slovenskih operete, Parmovih »Caričinih Amazonk«. Ab. B. — V četrtek, 24. tm. se ponovi znamenita Nvočanova drama »Herman Celjski« za ab. C. — Gledališče pripravlja Snuderlovo dramo »Pravljica o rajski ptici« v režiji g. Skrbinska in novo Kraigherjevo dramo »Na fronti sestre Žive«, ki bo doživela v Mariboru svojo krstno predstavo v režiji g. J. Koviča.

Novosti v »Ljudski knjižnici«.

»Ljudska knjižnica« v Mariboru je prejela naslednje novosti: Dr. Snuderl: »Človek iz samote«, Mann Thomas: »Buddenbrooks«, Rode W.: »Justiz«, Hoensbroech: »Das Papttum«, »14 Jahre Jesuit«, Frank L.: »Der Bürger«, Bölsche W.: »Die Schöpfungstage«, Kirchsteiger: »Der Beichtsigel«, Bölsche W.: »Aus der Schnee-grube«, Ewers H.: »Alraune«, Otto von Corvin: »Geisler«, Hamsun Knut: »Das letzte Kapitel«, Zola A.: »Nana«, »Der Bauch von Paris«, »Mutter Erde«, Morgan L.: »Die Urgesellschaft«, Pohlrig H.: »Wie Welten und Menschheit entstanden«, Bölsche W.: »Der Liebesroman des Hirsches«, Strauss D.: »Der alte und der neue Glaube«, Gunnarson G.: »Der Haß des Paul Einwarson«, Kautsky K.: »Der Ursprung des Christentums«, Čaha A.: »Masaryk

česke mladeži«, Sheff Harry: »Hči papeža«, Döblin Alf.: »Berlin Alexanderplatz«, Šenoa A.: »Ilijina oporuka«, »Barun Ivica«, Dr. P. V. »Junaki prekomorskih poletov«, Feuchtwanger Lion: »Die häßliche Herzogin«, Fyelman Rose: »Mavrična mačka«.

»Ljudska knjižnica« posluje vsak torek, četrtek in soboto zvečer od 18. do 20. ure, v nedeljo dopoldne od 9. do 11. ure. Dostop je vsakomur prost.

Društvo jugoslovanskih akademikov v Mariboru.

Na rednem občnem zboru, dne 17. tm. je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Brečko Miro, cand. jur.; podpredsednik Šuškovič, cand. for.; tajnik Klojčnik Fran, stud. phil.; blagajnik Cijan Davorin, stud. med.; knjižničar Kumbatovič Filip, stud. teh.; gospodar Kralj Ladislav, stud. teh.; arhivar Vrščaj Ingo, stud. for.; revizorja Glušič Anton, med. in Spindler Metod, med.

Starešinska zveza Triglav

bo imela redni občni zbor dne 4. maja ob pol 10. v Celjskem domu v Celju. Dnevni red običajen in sprememba pravil. Ker gre za važne spremembe, se članstvo poziva k udeležbi. — Odbor.

DANES TOREK IN V SREDO

KABARETNA VECERA

V VELIKI KAVARNI.

Srečke za V. kolo drž. raz. loterije so prispele! Igralci, ki so jih kupili v upravi »Jutra« in »Večernika« na Aleksandrovi c. 13, naj jih pravočasno zamenjajo. Zrebanje milijonskega sola se bo pričelo že 8. maja in traja do 2. junija. Torej ne zamudite!

Mariborski in dneoni drobiž

Za nesrečne pogorelce v Zaluki

so izročili pomožnemu odboru v Mariboru poleg že v soboto objavljenega izkaza: Josip Rosenberg 100 Din, dr. Stamol 100, Miloš Gnuš 50, Hans Ogoreutz 100, ravnatelj, Klobučar 100, lekarnar Ivan Vidmar 100, prokurist Ante Lavrenčič 50, Julij Guštin 100, Brajko Sessler 50, ravnatelj Fran Pišek 100, dr. Pivko 30, Ivan Kravos 50, Vukšinič 30, Josip Lah 10, inspektor Sedlar 50, agr. inspektor dr. Osojnik 30, inž. Celestina 20, davčni kontrolor Jutraš 30, geometer Jeras; 10, Leon Stukelj 10, Anton Briški 50, Possega 20, Karel Preis 30, Lojze Strehar 30, Košir 30, dr. Kovačec 30, Perne 30, Neimenovan 10, Šepce 20, Barle 20, dr. Vauhnik 20, Puš 20, dr. Rutar 10, Malenšek 10, Boltavzar 30, Trofenik 30, Dimnik 20, dr. Ravnik 100, Lorenčič 20, Grom 50, Frisch 10, Kudiš 20, Karam 20, Bendl 20, Jan Šafer 10, Škof 10. Iskrena hvala vsem!

Uprava »Večernika«

je prejela poleg že izkazanih 845 Din za nesrečne pogorelce v Zaluki dalje še: Neimenovan 100 Din, osobje nabavljalne zadruge državnih železnic, koroški kolodvor 210 Din, torej skupno 1155 Din.

Smrtna kosa.

Včeraj so umrli: v splošni bolnici 46-letni poštni konduktor Tomaž Pernat; v škofiji šolska sestra Marija Venceslava Hojnik, stara 66 let; v Strossmayerjevi ulici zasebnica Marija Heumeyer, stara 75 let. Blag jim spomin!

Iz Št. Ilje.

Kako napredujemo pri nas v državni in narodni zavednosti, dokazuje ta-le slučaj! Dne 16. aprila je bila v neki tukajšnji gostilni večja družba gostov, ki so zapeli staroznano himno »Hej Slovani«. Čim so zadoneli prvi glasovi, pa je gostilničarjev sin prepovedal nadaljevanje, češ, da spravljajo take pesmi gostilno ob ves kredit. Pa naj reče kdo, da v Št. Ilju nismo zavedni! — Vsi prizadeti.

Libelice.

Za poplavljenca na Francoskem je nabrala tukajšnja šolska deca znesek 300.65 Din in star bankovec za 5 Din. Vse všolane vasi so primerno darovale ter pokazale iskreno sočutje z nesrečniki naše prijateljske države. Vsem darovateljcem prisrčna hvala! — Veliki teden je bil letos tukaj v znamenju izrednega eksporta moke čez mejo. Zares lepa ugodnost za one tam preko; tudi s »punkelji« se zasluži. Pri nas je moka po 4.50 Din, tam preko pa po šilingu kilogram. Koroškimi Slovencem privoščimo naš kruh, drugim pa menda itak ne bo teknil. Lepo je, če je promet na meji, žal da se vrši le v korist Avstrijev z moko, mesom, jajci, kruhom, itd.; za nas pa ugodnosti ni, saj še ni dolgo od tega, ko je neka tuk. gospa hotela vzeti na krstitev na Suho seboj »šarti« in kuro, pa so jo avstrijski financarji zavrnil, češ, da se v pecivu sladkor, v kuri pa meso; prenos kaj takega je strogo prepovedan. Neka druga gospa je plačala za prenos 3 kg sur, masla 7.50 šilingov kazni v Avstriji. Tako je na meji! Avstrijski nastavljenici pa pravijo, da je na meji dobro živeti. Mi tega ne občutimo!

Prvi krompir.

sicer uvozno blago iz Italije, je došel na mariborski trg. Prodaja se kilogram po Din 10.—. Druga pomladanska novost je stročni grah, tudi laškega izvora, a je zaradi previsoke cene dostopen samo premožnejšim slojem.

Napadi in pretepi.

V Pesnici so na Veliko nedeljo suroveži napadli v neki gostilni mirno sedečega 36letnega kovača v žel. delavnici Ignaca Bračiča ter mu s širokim nožem razparali želodec in čreva. Z rešilnim vozom je bil prepeljan v bolnico, kjer so izvršili potrebne operacije. — V gostilni »Pri veselem vencu« v Dajnkovi ulici imajo radio in včasih tudi radi zaplešejo. V nedeljo ponoči krog 23. ure sta sedela tam Josip L. in njegova ljubica Marija Č., pri drugi mizi pa Franc L. in Adolf K. Franc L. je hotel plesati z Marijo, česar pa njen dragan ni dopustil. Prišel se je prepir in ko je Josip L. s svojo ljubico zapustil gostilno, sta Franc L. in Adolf K. prišla za njima ter njega in tudi ljubico obdelala z latami, in sicer njega tako, da so ga morali spraviti v bolnico.

Izsekavanje prekmurskih gozdov.

Vsled pregoste obljudenosti je naše Prekmurje že davno pasivna pokrajina, na Goričkem je pa vsled peščene zemlje revno tudi že po naravi. Uspevali pa so tu zelo dobro gozdovi, listnati kakor tudi iglasti, bili pa so skoraj izključno last madžarskih aristokratov veleposestnikov. Agrarna reforma je tem veleposestnikom poljedelsko zemljo sicer odvzela, pustila pa jim je gozdove, s katerimi so razne uprave v zadnjih letih usodno gospodarile. Tako je pred par leti vzbudilo mnogo odpora brezobzirno izsekavanje prekmurskih gozdov po neki hrvatski bančno-industrijski družbi, ki pa je bilo pozneje uradno ustavljeno. Sedaj pa so, kakor poročajo, vsi Eszterhazyjevi gozdovi prešli v popolno last neke hrvatske družbe, ki zopet namerava pričeti s sekanjem. V interesu javnosti bi bilo, da bi se pri tem uvedla stroga kontrola, kajti devastacija gozdov bi za Prekmurje pomenila veliko izgubo.

Velika nadloga za voznike in kolesarje so nešteti psi po Mariboru, ki se ne zaletavajo samo pasantom pod noge, ampak tudi kolesarjem v kolesa in voznikom pod konje. Tako se je včeraj krog 17. ure na Aleksandrovi cesti tik pred kolodvorom zaletel lovski pes v kolo Ivana Ulbla, mehaničarskega pomočnika in ga podrli na fla. Ulbl je dobil poškodbe po obrazu in rokah in tudi na kolesu ima škodo za krog 200 Din. — Popoldne pa se je vozil ključavničar Ignac Hanše z enovpreznim vozom po Koroški cesti. Naenkrat se mu je zakadil pod konja z lajanjem pes-volčjak. Konj mu je stopil na zadnjo nogo in ga precej ranil.

V past je zašel

na Veliko soboto zvečer mizarski pomočnik Herman K., ki je za božične praznike izginil iz Maribora, sedaj za Veliko noč pa ga je zopet zamikal Maribor. Nad njim pa je visel Damoklejev meč: strogo oko gospe Družovičeve, žene čevljarja Franca Družoviča, ki obdoljuje Hermana K., da mu je že meseca novembra v delavnici iz suknje ukradel listnico z 2040 Din. Strogo oko gospe ga je v soboto zvečer opazilo v neki gostilni in ga dalo aretirati, K., ki taji, je imel praznike pri Grafu.

Težka nezgoda motociklista.

Včeraj je popolne stavbenik Hoste iz Radvanja došel na svojem motorju na znani ostri ovinek, ki leži med Sloven. Bistrico in Sp. Poljskavo, ko mu je prišel nasproti osebni avtomobil. Hoste je hipoma izgubil oblast nad svojim vozilom, in se znašel v nasprotnem jarku. Dobil je na obeh nogah in rokah ter na glavi težke poškodbe, njegovo vozilo pa se je do nerabnosti razbilo. Prvo pomoč sta nudila ponesrečencu slučajno na kraj nesreče prispele motociklist Alojzij Lisjak in njegov tovariš Aleksander Švenča, nakar so ga odpremili v mariborsko bolnico, od tam pa na graško kliniko.

Vsako pride na svoj račun, kdor si ogleda vefilm

„Madona spalnih vozov“

po romanu Maurice Dekobra. Izredna vsebina in nedosegljiva igra 1265 CLAUDE FRANCE, OLAF FJORD, GAJDAROV

Pride v „Kino Union“

S petrolejem je hotel kuriti.

V Spesovem selu je hotel včeraj 18letni strugar Martin Brumen pospešiti ogenj v štedilniku s tem, da je v tlečo žerjavico vlij steklenico petroleja. Plamen je takoj puhnil Martinu v obraz. Dobil je takšne opekline, — da so ga morali prepeljati v bolnico.

Družina pod državnim mostom

se iskreno zahvaljuje vsem dobrosrčnim ljudem, ki so ji poslali za praznike pomoč v živilih in denarju, posebno še delavcem trvdke Kristal za lepo denarno podporo.

Pri prehlajenju, hripi, vnetju v vratu, oteklih mandljih, živčnih bolečinah, trganju v udih storite dobro, če poskrbite za vsakdanje izpraznjenje črevesa s tem, da popijete pol čaše naravne »Franz Josefove« grenčice. Po sodbah univerzitetnih klinik se odlikuje »Franz Josefova« voda zaradi sigurnega učinka pri prijetni uporabi. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Predpotopni zmaji in njihovi potomci

PRAVLJICE IN RESNICA O ZMAJIH. — SKRIVNOST MOČVIRIJ V KONGU IN BRAZILIJ. — AMERIŠKA EKSPEDICIJA.

V pravljicah vseh časov in vseh ljudstev imajo izredno veliko vlogo zmaji, katerim pripisujejo ponekod, da so imeli po več glav, drugod da so ogenj in žveplo bruhal, zopet drugod pa da so po zraku letali in ljudi jedli. Koliko je n. pr. samo pravljic, v katerih se pripoveduje, da so takim pošastim morali dajati na določene dni mlade deklice ali pa mladeniče. Dolgo se je mislilo, da vse te pravljice nimajo absolutno nikakršne stvarne podlage in da takih pošasti sploh nikdar ni bilo. Ko so pa bila najdena in rekonstruirana okostja predpotopnih velikanih, tako zvanih zavrijev, se je izkazalo, da je na pravljicah vendarle nekaj resnice.

Res je sicer, da zavriji niso bili nobene nadnaravne pošasti, kakor trdijo pravljice o zmajih, a bili so vendar tako ogromni, da se njihova velikost in zunanost čudno strinja s pravljicnimi opisi zmajev. Kakor hitro je pa bilo to dognano, so se proti realni podlagi pravljic pojavili novi resni pomisleki. Te živali so izumrle že v tako starih dobah, da moderni znanstveniki nikakor niso hoteli verjeti, da bi jih bil človek še videl. Najnovejša odkritja pa so dognala, da je človek star že toliko stotisočletij, da bi vendarle še bilo mogoče, da je v dobi svojega prvega nastanka živel še skupaj z onimi živalskimi velikani. To mnenje bo gotovo še najbolj verjetno, kajti kako naj si potem razlagamo nastanek pravljic o zmajih, ki so zares v marsičem zelo slični zavrijem?

Prav ista usoda pa je doletela tudi mnenje znanstvenikov, da so zavriji izumrli brez vsakega nasledstva. Raziskovanja v prejšnjem stoletju v Avstraliji, posebno Novi Zelandiji, so ugotovila, da živi tam še dandanes, seveda silno porredkoma kuščar, ki doseže dolžino 1.50 m in ki ima vse znake, da je oslabei potomec neke vrste predpotopnih zavrijev, ki so v dolžini merili do 10 in celo 15 metrov. Enako se je pa tudi pri od-

kritju nekili okostij v Avstraliji pokazalo, da so tudi kengurui v nekem, seveda silno daljnem sorodstvu s predpotopnimi velikani med živalstvom. Tudi oni so indirektni potomci zavrijev. Še večje presenečenje pa je doživel znanstveni svet, ko je bil pred nekaj leti na Sumatri, odnosno na nekem bližnjem skalnatem otoku v Južnem morju najden največji sploh še živeči kuščar, ki presega onega z Nove Zelandije za 50 cm do 1 metra. In tudi ta orjak je, kot se je izkazalo, potomec neke zavrijske vrste. To so tedaj pravi pravcati potomci predpotopnih zmajev, ki so pa seveda napram onim starim pravi pritlikavci, čeprav so z ozirom na naše kuščarje in martinčke ali gaščarice še vedno orjaki.

V najnovejšem času pa so se v svetu zopet pojavile alarmantne vesti, da ne živijo samo ti pomanjšani nasledniki in potomci zavrijev, ampak da se skrivajo v osrčju Afrike, v Kongu, ter v osrčju Južne Amerike, v Braziliji, še pravi pravcati zavriji, ki da živijo v velikih rekah, jezerih in močvirjih. Dočim pa domačini, posebno afriški zamorci, odločno trdijo, da take živali zares živijo in da so jih tudi že videli, se Evropecem doslej še ni posrečilo, da bi jih uzrli. Samo trije beli ljudje so pripovedovali, da so pošasti videli, in sicer dva v Kongu v Afriki in eden v Braziliji v Ameriki, vendar pa verodostojnost njihovega pripovedovanja doslej še ni bila potrjena. Zanimivo pri tem pa je, da se je na lov na te dozdevne živali odpravil tudi že slavni lovec in krotilec zveri Hagenbeck. Njegov trud je pa bil brez uspeha, čeprav tudi on trdi, da je našel neke sledove, ki bi mogli pričati, da vse skupaj vendarle ni samo pravljica. Baš te dni so pa poročali ameriški listi, da se snuje nova ekspedicija, ki namerava oditi v Kongo, da bi še enkrat poizkusila najti potomce pravih zavrijev, predpotopnih zmajev.

ščitel. Zato je hrabra žena vsak dan spremljala svojega moža v parlament in potem zopet domov, ker je bila prepričana, da irski revolucionarji vpricho nje ne bodo izvršili zločina nad njenim možem. Nekoč pa je moral maršal posvetiti neki vojaški spomenik. Ravno tedaj je ležala njegova žena bolna doma. Ko je maršal pred svojo liho vstopil v avto, je počilo več strelav in je obležal takoj mrtav. Lady Wilson je odgovorila na odklonjeno policijsko zaščito svojega moža s tem, da je neposredno po tragični smrti moža odločno prepovedala, da bi šel kak minister za njegovim pogrebom.

Novo mesto v Ukrajini

Ukrajinska vlada je odobrila načrt, da se v Donski kotlini zgradi novo mesto Gorlovka. To bo eno od 14 socialističnih mest, ki jih bodo po vladnem načrtu zgradili v 3 letih v Donski kotlini. Zgradnja teh svojevrstnih mest je narekovala predvsem potreba, da se ustvari za delavstvo Donske kotline, ki je radi močnega razvoja premogovne industrije narastlo v nekaj letih za 250.000 duš, nova stanovanja. Samo za gradnjo stanovanjskih hiš v novih socialističnih mestih je določenih 634 milijonov zlatih rubljev. V mestih bodo tudi vse potrebne prosvetne ustanove — šole, klubi, gledališča itd.

Iz poslančevega govora.

Gospodje poslanci, naš poslanski klub je državnemu finančnemu ministru krepko prilil vode v peneče se vino njegovega davka na pivo...

Nežni soprog.

Gospa Neža leži na smrtni postelji. »Imam samo še eno prošnjo,« je rekla hrope možu. — »In ta je?« — »Prosim te, ako umrem, razdeli od mojega osebnega premoženja tisoč dinarjev med mestne reveže. Ali mi boš napravil to uslugo?« — »Seveda, ne samo tisoč, ampak kar dvatisoč!«

Sokolstvo

Snujmo sokolske čete!

Zakon o Sokolu kraljevine Jugoslavije je dal v zvezi s štatutom o njega organizaciji in poslovanju sokolski misli Tyrševi visoko priznanje, na zunaj spoznatno tudi po tem, da je Nj. Vel. kralj Aleksander dovolil, da načeljuje sokolski organizaciji kot najvišji njen funkcionar vsakokratni prestolonaslednik. S to gesto izražena vladarjeva želja je tako jasna, da bi se mogla Sokolstvu po pravici očitati nehvaležnost, ako s svoje strani ne bi storilo vsega, da upraviči to vzvišeno vladarjevo dejanje. Sokolstvu je dolžnost, da zanese misel sokolsko v najširše narodne plasti ter da se zasedra v njih. Možnost k temu je dana s takozvanimi sokolskimi četami.

»Sokolski Glasnik«, uradno glasilo Saveza SKJ, je prinesel v svoji letošnji 6. številki pravilnik za sokolske čete. Iz njega je razvidno, da je mogoče ustanoviti najprostejšo sokolsko edinico — sokolsko četo povsod, kjer je le količkaj dobre volje za delo, tudi v najbolj odprta oddaljenih krajih. Za osnovanje sok. čete je namreč treba le onega človeka, ki ima poleg volje tudi zmožnost za opravljanje tajniških, blagajniških, načelniških ter prosvetarskih poslov. Razen te ene osebe je potrebnih še 6 odraslih, t. j. najmanj 18 let starih oseb, med katerimi je vsaj ena poljedelec. Pravilnik predvideva namreč za čete 5 funkcionarjev ter 2 revizorja, torej 7 oseb; a ker morejo pripadati sok. četam le poljedelci, mora biti v tej sedmorici vsaj ena oseba, ki izpolnjuje ta predpogoj in tvori torej pravni temelj za obstoj sok. čete. Ostale osebe, ki niso poljedelci, morajo biti včlanjene v najbližjem Sokolskem društvu, ki je četi matično društvo, imajo pa v četi vse pravice in vse dolžnosti kakor osebe, ki so poljedelci, lahko opravljajo torej v njej tudi funkcije.

Navidezna ovira za snovanje sok. čete je v zahtevi po tehničnem — telesno-vzgojnem delu, češ, brez telesne vzgoje je sokolska edinica mrtvorajeno dete. Popolnoma pravilno načelo! Toda mero-

dajna mesta, to so župna načelstva, lahko zahteve v tehničnem oziru stavijo v tako nizki, a vendar zadostni in tudi dovoljno pestri meri, da je i strah pred tehničnimi zahtevami prazen in ničeven. Župno načelništvo Sokolske župe Maribor n. pr. zahteva od sok. čet le redovne vaje, proste vaje brez orodja, skupne vaje (kakor so predpisane za župo mostarsko), raznoterosti, odbojko ter streljanje. Zahteve torej minimalne; in vendar je v njih toliko mnogovrstnosti, da ne more sistematična telesna vzgoja postati nikoli dolgočasna, ako je tehnični vodja čete le količkaj iznajdljiv ter ima dobro voljo za delo. (Razpredati to v podrobnostih bi me vedlo predaleč).

In še morda eden ugovor: prostora ni! Tudi ta ugovor je jalov! V toplem času sploh ni treba nobenega prostora, ampak se goji telesna vzgoja na postem, ob dežju eventualno na kakšnem skednju. Sicer pa morajo biti Sokolu kraljevine Jugoslavije na razpolago šolski prostori! In snovi za razgovore in pod., ako bi radi slabega vremena bila nemožna te- lovadba, je vedno dovolj, ako ne drugega, vsaj Sok. Glasnik, ki izhaja sedaj trikrat v mesecu. — Isto velja tudi za mrzli letni čas: ta bodi predvsem posvečen drugi, nič manj važni panogi sokolskega dela — prosvetnemu delu!

Ako se vrh vsega še upošteva, da se računa predvsem na mladino, ki je dobila priznanje pod gotovimi pogoji olajšave pri vojaščini — in te olajšave niso malenkostne! —, potem bo lahko razumeti stremljenje Sokolstva, da bi upravičilo zaupanje, izkazano mu z najvišjega mesta, ter dolžnost zlasti podeželskih naobražencev, v prvi vrsti državnih nameščencev in rezervnih oficirjev, da stopijo iz rezerve ter sledijo besedam, ki jih je — po poročilih — izpogovoril predsednik vlade, g. general Pera Živković, ko je izročil sokolskim saveznim funkcionarjem potrjeni štatut: »Vlada je svojo dužnost učinila, sad radite vi!«

Dr. M. Kovačič,
starosta Sok. župe Maribor.

Prvi plinski napad pred 15 leti

Danes 22. Im. poteka 15 let, kar so Nemci na zapadni fronti izvršili prvi napad s strupenimi plini. 22. april 1. 1915 pomeni mejnik v razvoju kemičnih vojnih sredstev. Nemci so spravili takrat v svoje prve linije ogromne kovinaste sode, napolnene s strupenimi tvarinami, ki so razvijale strupene pline. Vsak sod je imel pipo na dolge cevi, skozi katere je po odprtju pip prodiral plin in se v dotiki z zrakom spreminjal v cele oblake plinov. Takih sodov so imeli Nemci pripravljenih v svojih prvih linijah 1600 velikih in 4130 malih na celi fronti od Švice do morja. Dne 22. aprila ob 18. uri so bile najprej otvorene pipe na velikih in potem polagoma tudi na malih sodih. Plinske oblake so vetrovi zanašali v vrste Francozov in zaveznikov. Zanimivo je, da so bili ti že par dni poprej opozorjeni na nemške priprave, vendar pa niso mogli verjeti, da bi bile resnica. Naravno je bilo presenečenje tem večje. Uspeh nemškega plinskega napada je bil na nasprotni strani: 15.000 zastrupljenih in 5000 mrtvih. Strupeni plini bodo tudi v eventualnih bodočih vojnah igrali — zlasti v zvezi z razvojem letalstva — posebno važno in — strašno vlogo.

Smrt najhrabrejše žene

Te dni je umrla po večletnem bolehanju v Londonu vdova maršala Henry Wilsona, ki jo je slavni francoski maršal Foch nazval »najhrabrejšo žensko Anglije«. Wilson, adjutant in sotrudnik lorda Kitchenerja, je bil, predno je postal maršal, član parlamenta in je vedno silno ostro nastopal proti neodvisnosti Irske. Tako on kakor tudi njegova žena sta zato neprestano prejemala od irskih revolucionarjev pisma, v katerih so ji ma grozili s smrtjo. Zaman je Wilsonova soproga prosila vlado za policijsko zaščito moža. Dobila je odgovor: »Le ministri imajo pravico do policijske za-

Sport

ISSK Maribor komb.—SK Varaždin 3:2 (1:1).

Okrožni prvak je včeraj gostoval v Varaždinu ter po lepi igri zasluženoma zmagal v razmerju 3:2. ISSK Maribor, ki je nastopil z 5 rezervami, je predvajal lep kombinatoreni nogomet, pač pa je imel napad neverjetno smolo pred golom. Mariborčani so zapustili najboljši vtis, le žal, da niso nastopili kompletno.

Grazer Sportklub:SK Rapid 10:2 (5:2).

Za velikonočne praznike je Rapid angaziral odlično moštvo graškega Sportkluba, ki je pred 2 mesecema gostovalo v Mariboru proti SK Železničarju. Sportklub je predvajal odlični nogomet in je bil popolnoma gospodar igrišča. SK Rapid je igral jako klaverno vlogo. Čeprav je nastopil kompletno, se ni mogel uveljaviti. Napad kakor krilska vrsta je nemogoča. Edino ožja obramba je deloma odgovarjala. V interesu mariborskega sporta bi bilo, da sploh izostanejo takšne tekme, ki kvirajo ugled slovenskega sporta.

Sodil je gosp. Nemeč.

Ostale tekme.

Ljubljana: Za oba velikonočna praznika je Ilirija povabila moštvo GAK iz Gradca. Prvi dan so Gradčani zmagali 3:1 (0:0), drugi dan pa so bili poraženi v razmerju 3:2 (1:0).

Celje: Atletik SK:Grazer Akad. SK 6:1 (3:0) in 6:3 (5:0); SK Olimp:SK Svoboda (Maribor) 7:2 (3:1).

Beograd: Jugoslavija:Hajduk 4:2 (1:1); BSK:Kispest (Budapest) 3:3 (3:1); Jugoslavija:Kispest 4:1 (2:0); BSK Hajduk 3:2 (2:1).

Zagreb: Grafičar:Hakoah (Gradec) 1:0 (0:0); Hakoah (Gradec):Makabi 5:1 (2:0).

Pečuh: Bacs-Baranja:Gradjanski (Osijek) 3:1 (2:1).

Mednarodni sport.

Kodanj: reprezentanca Kodanj:Concordija (Zagreb) 4:3 (3:2).

Dunaj: Admira:Vienna 3:2 (3:1); Rapid:WAC 2:0 (1:0); WAC:Vienna 6:8 (1:2); Admira:Rapid 6:4 (2:3).

Carigrad: reprezentanca Carigrada: dunajski amaterski team 2:1 (1:0).

Varšava: Polonia:Hakoah (Dunaj) 4:1 in 0:2.

Krakov: Cracovia:Wacker (Dunaj) 1:0 (0:0).

Anversa: Slavija (Praga):FC Roga 3:0 (2:0).

Nenavadna zaplemba: pet vlakov s potniki vred.

Šerif v Avon Parku (Florida) Oskar Wolff je že ponovno zaman pozival železniško družbo Atlantic Coast Line na plačilo 40.502 dolarjev (krog 2.400.000 dinarjev) za zapadle neplačane takse. Ker se družba pozivom ni odzvala, je šerif odredil, da se zaplenijo prvi vlaki družbe, ki bodo prispeli v Avon Park, in prodajo na javni dražbi. In res so zaplenili 5 vlakov, in sicer en specijalni s sadjem, dva tovorna in dva osebna z vso vsebino, torej tudi s potniki vred. Seveda je vprašanje, ali bo mogel šerif na javni dražbi prodati tudi — potnike.

Radio-signal na mesec

namerava poslati v najkrajšem času dr. Taylor, upravitelj radio-postaje pomorskega zavoda v Washingtonu. Upa, da bo mesec signal reflektiral Radiosignal bo preletel pot na mesec in nazaj na zemljo v 2.8 sekundah. Ako poskus uspe, bo to novi rekord v daljini pota kratkih valov.

Ogromen razvoj kinematografije

kaže statistika: danes je na celem svetu 57.000 kinematografov, od teh nad 25.000, torej polovica, v Zedinjenih državah, in v filmski industriji celega sveta je investiranih nad 200 milijard dinarjev.

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

76

Ta povest, pripovedovana z zelo mirnim glasom in nekakšno bolešno dostojanstvenostjo, je napravila na vse poslušalce tisti vtis, ki ga je grof Alma hotel imeti. Zdelo se je kakor izraz resnice same. Splošni vtis se je pokazal v besedah kneza Manfredi, ki se je naklonil pred grofom, rekoč:

»Viskost, krivi smo pred vami...«

»Eh, kaj,« je vzkliknil grof, »vitez je pričal proti meni. Okolnosti so silele k naglim ukrepom. Ravnali ste, kakor bi bil ravnal jaz sam na vašem mestu. Gospodje, če mi hočete biti prijetni, ne govorimo več o tej grdi historiji.«

»Vseeno, grof; v vaši odsotnosti se je izvršilo marsikaj... imenovani so bili poveljniki...«

»Vsakateri naj obdrži posej, ki mu je bil poverjen,« je veselo odgovoril grof, na tihem ves blažen, da so za njegovim hrbtom opravili vse njegovo delo.

»Torej,« je dejal knez Manfredi, »preostaja samo še razglasiti to glasnik, da prevzame vrhovno oblast iznova grof Alma, krivično osumljen, kakor se jasno razvidi iz podatkov, ki jih je pravkar blagovolil predložiti...«

Ta hip pa je vstal iznova glas Giovannija Malateste. Dejal je:

»Za resnično smatram vse, kar nam je povedala njegova Viskost. Vse okolnosti se čudovito strinjajo v dokaz za pravilnost njegove pripovedi. Toda, gospoda, tu je neka točka, na katero hočem obrniti vašo pozornost. Grofa Alma je privedel semkaj gospod vitez de Ragastens.«

Malatesta je povdarjal besedo »privedel«. V tem povdaru je bil tako očividni namen, da je grof vzdrhtel. Ragastens pa se je vzdramil iz svojih misli ter srečno pogledal njega, ki je govoril.

Giovanni Malatesta je nadaljeval, in čudno, njegov pogled se je upiral v Primavera, ko je zaključil:

»Gospoda, že drugič se srečamo z gospodom vitezom de Ragastens... Prvikrat je bilo v rimskih katakombah... in takrat nam je vitez priznal — kaj pravim! oznanil je — da je pristaš Cezarja Borgija!... Ali ni pravzaprav čudno, da se grof Alma, ki je odšel iz Monteforte, da se sestane z dvem vohunoma Borgijcev, vrača v svojo prestolnico s tretjim vohunom istih Borgijcev?«

Ob teh besedah je Primavera strašno prebledela. Grof, ki je bil že ves pripravljen žrtvovati — Ragastensa, je zamrmral:

»Gospodje, prisegam vam... da nisem vedel...«

Pod ono krvavo žalitvijo je bil Ragastens planil pokencu, kakor da se hoče vreči na žaliivca. Toda mahoma se je vidno osvestil. Skrčene črte njegovega obraza so se zrahljale, in na ustnicah mu je zajel smehljaj zaničevanja. S nikrim glasom je odgovoril:

»Gospod Giovanni Malatesta hoče nedvomno zaslužiti tritisoč zlatnikov, kovanih s podobo Aleksandra Borgia!«

Malatesta je z burno kretljivo zagrabil za bodalo. »Objasnite se,« je zarenčal z glasom, ki je bil hripar od gneva. »Objasnite se takoj, če ne, vam prisegam, da poginete!«

»To ni prav, da prisegate,« je dejal Ragastens in z nepopisnim zaničevanjem prekrizal roke. »Kar se pa tiče objasnjevanja, se objasnjujem, ker se hočem, ne pa zato, ker vi tako goreče želite. Gospoda, vi bodite sodniki. Naš Naš sveti Oče Aleksander VI. je sporazumno s svojim dičnim sinom Cezarjem razpisal nagrado na mojo glavo, ker se nisem maral podati v neko izvestno spletko proti mestu Monteforte. Moja glava, gospoda, so cenili tritisoč zlatnikov. Vem, to je mnogo, in moja skromnost gotovo trpi zaradi velike cene, ki jo v Rimu razpisujejo na moje prijetje. Zdej pa, gospoda, ko sem spremljal grofa Alma v Monteforte, v svobodno mesto, v mesto, ki ni podložno Borgijcem, v mesto, ki ga nisem hotel pomagati podjarmiti, sem se nadejal, da uidem štafetam, izpuščenim na mojo sled. S tem, da me gosp. Giovanni Malatesta psuje, me sili zapustiti Monteforte in mi odreka gostoljubje, ki bi si ga štel vsak laški plemič v dolžnost do preganjalca, kakršen sem jaz. Zato lahko rečem, da me gospod Malatesta izroča Borgijcem ter ima pravico do nagrade tritisoč zlatnikov. Vrlo jo bo zaslužil!«

Ta mali govor Ragastensov se je odlikoval s čudovito spretnostjo. Pijsem je poučil Primavera, in do tega je bilo vitezju največ. Drugič mu je mahoma pridobil simpatije in spoštovanje vseh njegovih poslušalcev. In naposled je odgovarjal na psovko Giovannija Malatesta s še bolj krvavo žalitvijo.

Plamen ponosa je za trenotek pordečil Primavera lice. Ragastens ga ni videl. Toda videl ga je Malatesta! Pijan od besa je z dvignjeno roko planil proti vitezju.

Toda preden se je ta roka spustila nanj, preden se je mogel sploh kdo od navzočih ganiti, da bi posredoval, je Ragastens pograbil Malatesto za zapestje. Zavil ga je, stisnil ga, kakor da ga hoče zdrobiti. Ves stršen, s krčem na obrazu, se je sklonil čez mladega moža, ki je zaman poskušal uiti njegovemu groznemu prijemu.

»Kdaj hočete, da vas ubijem?« je vprašal Ragastens z rezkim glasom, ki ga je bilo strašno slišati.

»Reci rajši, da te je strah umreti!« je zariul Malatesta. »Sicer bi bil že moral razumeti, da me žejta tvoje krvi!«

Ragastens je izpustil njegovo zapestje, ker je vedel, da Malatesta ne more več ponoviti svoje sramotilne geste.

»Gospod,« mu je dejal mrzlo, »kje izvolite, da vas počakam?«

»Na velikem trgu.«

»Kdaj?«

»Nocoj.«

Smrtnobled od gneva se je Giovanni Malatesta opotekel iz dvorane. Preprič je bil nagel, skoraj bliskovit. Nihče izmed poveljnikov, ki so bili navzoči v velikem svetu, ga ni bil mogel preprečiti. Ko je Malatesta odšel, se je Ragastens obrnil k njim.

»Gospoda,« je dejal z dostojanstvenim mirom: »zdej ko ne vstaja proti meni več nobena krivična in sramotilna sumnja, vam hočem drage volje postreči s pojasnili... Spominjam se vas; vi ste gospodje, ki

sem jih videl v katakombah. Slišali ste takrat, ko sem odklonil sodelovanje pri kakršnemkoli podjetju proti Borgijcem. Treba je torej, da vam povem, kako in zakaj prihajam danes med vas...«

»Gospod,« ga je prekinil Giulio Orsini, eden izmed članov velikega sveta, »vaša pojasnila bodo dobrodošla, ako se vam zdi primerno, da nam jih predložite. Toda izjaviti moram že zdaj, da je bila sumnja Giovannija Malatesta globoko krivična. Kajti tudi jaz lahko potrdim, da vas smatrajo Borgijci za enega svojih najbolj smrtnih sovražnikov. Na dan vašega bega iz Svetoangelskega gradu sem bil namreč tajno v Rimu. Z lastnimi očmi sem čital oglase, s katerimi se razpisuje nagrada na vašo glavo. In po naporu, ki ga delajo, da bi vas dobili v svojo pest, sem lahko sodil, s kakšnim strahom navdajate Borgijce. Odslej sem vas iskreno želel spoznati, in srečen sem, da mi danes okolnosti nudijo priliko, stisniti vam roko v najboljšem prijateljstvu...«

Ragastens je z veseljem podal Orsiniju roko. In ostali člani zborovanja so mu po vrsti zatrdili svoje simpatije.

Nato je vitez povedal svojo historijo, odkar je bil v Italiji — historijo, ki jo bralec že pozna. Besede te njegove povesti so bile preproste, in nič ni bilo čudovitega od mirnosti, s katero je pripovedoval, kako je v ječi priklenil Cezarja Borgija na svoje mesto, in kako je imel kasneje papeža v svoji oblasti.

Njegovi poslušalci so mislili, da poslušajo čudovito odisejo. Primavera ni v ničemer razodevala svojih čustev. Samo pozornost, s katero je poslušala, je bila tako globoka, da je v trenutku, ko je vitez nehal pripovedovati, mahoma vzdrhtela, kakor da jo je njegov molk silno presenetil.

Grof Alma je potrdil vse ukrepe storjene za časa njegove odsotnosti. Poprosil je celo kneza Manfredi, naj obdrži vrhovno poveljstvo. Njegova malodušnost je videla v tem na tihem dragoceno udobnost.

In še v tej seji je hotel grof Alma potrditi Ragastensu naslov pribočnika, ki mu ga je bil podelil. Toda Ragastens se je trdovratno branil.

»Rajši delujem kot svoboden prostovoljec,« je dejal namesto vsakega drugega odgovora.

»Torej nas hočete zapustiti?«

»Dosljej, gospod grof, sem živel takorekoč življenje pustolovca. To negotovo življenje, ki ima svoje nevarnosti in napore, ima pa tudi svoj čar. In priznati moram, da bi se mu težko odrekel. Zato mi je nemogoče reči z gotovostjo, kje me najde jutrišnji dan... Sicer pa zavisí vse od izida mojega dvoboja z gospodom Malatesta...«

»Ta dvoboj se ne bo vršil!« je vzkliknil grof Alvahno.

»Ne sme se zgoditi, da bi dva vrla plemenitaša po nepotrebnem prelivala svojo kri!« je dodal knez Manfredi. »Naj stopi kdo po Giovannija Malatesta...«

Giulio Orsini je odhitel iz dvorane in se kmalu vrnil z Malatesto. Ta je bil zdaj zelo miren in mrzel.

(Nadaljevanje sledi.)

Predtiskanje najmodernejših vzorcev, kakor tudi popravilo svilenih nogavic v ateljeju za perilo Rupnik, Slovenska ulica 20. 833

Mlada gospodična s komfortnim stanovanjem išče simpatično sstanovalko. Naslov v upravi. 1096

Zgubil se je na Veliko soboto rožni venec iz biserne matice. Najditelj naj ga odda proti nagradi v Krekovi ulici 16, Skaza.

Za 15letnega močnega dečka iz dežele se išče mesto mizarskega vajenca z hrano in stanovanjem. Ponudbe na upravo lista pod »15letni deček«. 1199

V mojem specialnem oddelku se vrši VELIKA PRODAJA OSTANKOV

IN PARTIJS/KEGA BLAGA

različ. galanterijskega in modnega blaga, drobnarij, pletenja in igračk.

Prodajajo se velike količine čipk in ostanki vezenin, nogavic, puloverjev, telovnikov, damskega perila, usnjenege blaga, toaletnih potrebščin, predtiskarije, igračke, porcelan, steklenina l. t. d. 984

Izredna prilika za nakup, tudi za preprodajalce!
Franc Kormann, Maribor, Gosposka 3

Solčno, dvosobno zaprto stanovanje, oddam mirni, snažni stranki brez otrok. Razen tega oddam meblovan solčni kabinet s posebnim vvhodom boljšemu gospodu. Vprašati Magdalenska ulica 32 v trgovini Tement. 1197

Vse vrste pletenin po meri. Popravila, spadajoča k tej stroki, izvršuje najbolje, hitro in ceno mehanična pletarna Javornik, Vojasniška ul. 2. 364

Salatne sadike kraljica majnika, braziljanke itd. dobite v vrtnariji Jemec, Prešernova ulica.

Pozor gospodinje! Vsled popolne razprodaje vinske zaloge se dobi pristno ljutomersko staro vino liter po Din 10 samo čez ulico. Kino Union, Cafova ulica 7 na dvorišču. Večje množine dostavljam na dom. 1124

Elektroinštalacije, montaže vil, stanovanj, tovarniških poslopj vsaka montažna popravila, popravila motorjev najcenejše izvršuje Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ul. 16. Velika izbira svetilk, elektroblaga, motorjev po konkurenčni ceni. 1195

Spominjajte se CMD!

Zahvala

Za izraženo nam iskreno sočutje ob smrti našega nepozabnega soproga in očeta, gospoda

Jakoba Kramberger-ja
gostilničarja, mesarja in posestnika

se vsem iskreno zahvalujemo. Zlasti pa za ginljiv govor gospoda upravitelja Vauda ter pevskemu društvu za v srce segajoče žalostinke, za vence občini Sv. Marjete, gostilničarski in mesarski drugi in vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so spremili nepozabnega pokojnika na njegovi zadnji poti.

Zalujoči ostali.

Zahvala

Po smrti naše matere ge **Kunigunde Žigman** sem prejel od podpornega društva

„Ljudska samopomoč“ v Mariboru

takoj izplačano pripadajočo podporo in izrekam tem potom imenovanemu društvu najlepšo zahvalo ter ga priporočam vsakomur najboljše.

MARIBOR, dne 19. aprila 1930.

Konrad Žigman.

1201

Slaščičarji, peki, hoteli in restavracije rabite samo
čajno margarin maslo
ker je mnogo ceneje in enako miravnemu maslu. Izdelano je iz sveže smetane in rumenjaka ter stane **kg samo Din 26--**
Franjo Svoboda, Zagreb, Zerjančeva ulica 2

LEPA IZBIRA V POMLADANSKIH DAMSKIH

KLOBUKIH

najceneje kupite pri

R. A. ARMBRUSTER, MARIBOR
DAMSKI MODNI SALON 911
SLOVENSKA ULICA 4, PRI KAVARNI ASTORIJI.